

SANCTI
LEONIS MAGNI
PAPÆ PRIMI
OPERA OMNIA,
EPISTOLIS TRIGINTA,
TRIBUSQUE DE GRATIA CHRISTI OPUSCULIS
AUCTIORA;

Secundùm exactam annorum seriem accuratè ordinata.

ACCEDUNT
CODEX CANONUM,
Et Constitutorum Sedis Apostolicæ,
SANCTI HILARII ARELATENSIS EPISCOPI
OPUSCULA, ET VITA.
ITEM SERMONES, ET HOMILIÆ
SANCTI MAXIMI EPISCOPI TAURINENSIS,
EDITIO SECUNDA

Compluribus aucta, atque emendata, ut in sequenti Præfatione videre est.

TOMUS PRIMUS.

PROSTANT VENETIIS

IN ÆDIBUS ANDRÆE POLETTI.

MDCCLVIII.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

MONITUM
 IN NOVAM HANC OPERUM
S. LEONIS MAGNI
PAPÆ PRIMÆ.
 EDITIONEM VENETAM.

Um Sanctorum Patrum Scripta, per quæ velut per alterum proximè post Sacras Paginas alveum veritas a Christo Capite ad nos usque traducitur, ab errorum, & interpolationum fece purgandi, fusque puritati plene reddendi huic ferè ætati servata fuerit palma; quod absolutissimæ quæ præterito labente Sæculo, hodiernoque prodierunt, editiones abundè testantur, suo quodam jure ac merito fasulloque penitus omine, Scriptis Cedro dignis SANTI LEONIS PAPÆ I. accidit, ut luculento labore, & accurata recensione castigata ac limata tandem in Galliis ederentur. Nempe Catholicorum hominum summopere intererat ut hujus Pontificis cognomine quidem magni, sed Vitæ sanctimonia, gestisque juxta & scriptis rebus maximi, Opera, summi in sacra traditione momenti, suo iustitiam restituta inoffenso pede, ac profuturo perenniter studio teni possent. Nobis vero Patrum accuratissimas hæc editiones recudendi instituto, quod Typographi Veneti non ita pridem feliciter aggressi sunt, propius hærentibus in hoc labore non postrema cessit particula; quum secundis curis Opera sancti Leonis, anno 1743. in hac Urbe vulgata, ac celerissimo cursu distracta jam jamque desiderari cepta, prælo iterum mandare iustitiam flaurareque compulsi sumus. Quam provinciam ut laudabiliter ornaremus, visum est præfatam Editionem, licet non spernendam, imo diligenti cura absolutam non uique; quaque, ac ullo sine defectu temere excribere, sed doctorum Virorum consiliis ducti, priores editiones excussimus, & longe meliori exemplari proposito, præsentem hanc nostram concinnavimus, ac magnis accessionibus auximus, sed ut laboris qualicumque nostri aliquam rationem reddamus, operæ pretium est brevi elenco representare quid præstitum a nobis sit, quod nostram a præcedenti editionem maximo emolumento discriminet.

Totum opus in duos tomos partiti sumus, quorum primus, post accurate descriptam Pontificis nostri vitam, ejusdem *Sermones* statim exhibet; quæ pars, quia magis in omnium usu, omniumque teni solita manibus, magis etiam varietati lectionum, interpolationibus, mendisque fuit obnoxia. Hic tibi nihilominus exhibentur ab omni labe purgati, sub una numerorum serie ordinati, non ommissa tamen usitata prius numerandi ratione. Nulli suo loco moti sunt, tribus solummodo exceptis; quarto scilicet in Anniversario Assumptionis suæ, sexto de Collectis Eleemôsynis, & nono de Jejunio decimi mensis, qui olim ad calcem cæterorum adjecti erant, nunc vero suo loco jacent pag. 4. & 15. Sermonibus, quorum numerus minime in hæc editione est auctus, imo vero minutus, uno & altero in appendicem rejectis, nonnulla accedunt ex Pontificali Romano, Sermonibus commodum attendenda. Cuilibet Sermoni præter Capitulum distributionem, Synopsin rerum in ipso contentarum præfiximus, ut uno obtutu lector addiscat summa capita, ex quibus optimam frugem in Sermonis lectione capturus est.

Post Sermones proxime sequuntur in primo Tomo sancti Leonis Epistolæ, quæ primum ceteroqui locum inter hujus Sancti Pontificis Opera omnium sententia tenent, eo quod plurima habeant Decreta, quæ ad totius Ecclesiasticæ Disciplinæ, seu generalis, seu Sacramentalis notitiam conferunt, ac præsertim Pœnitentialis. Nec disciplinam solam perdoceat Epistolæ, sed & quidquid rerum majoris momenti ab anno Christi 440. per viginti & amplius annos actum est in Ecclesia, id fere totum his Epistolis vel continetur, vel illustratur. In Editione Parisiensi sex circa has Epistolæ præfata sunt: I. Rejacta spuria, ac subditicia. II. A germanis absterse mendorum, & interpolationum maculæ. III. Ordo mutatus, & ad genuinum, quoad fieri potuit, revocatus. IV. Auctus plurium accessione earum numerus. V. Sua cuique Synopsis præfixa. VI. Quotquot occurrerunt ad Sanctum Leonem datæ ab aliis Epistolæ, relativis ejus Litteris insertæ, quibus intelligendis sæpe sunt necessariæ, nec legenti Leonem plerumque ad manum sunt. Editio præfata hæc nostra ad Parisiensem amissim, quoad hoc, omnino a nobis est concinnata. Nempe & nos, præter alia, necessario inveniendam fuisse pervidimus novam Epistolarum ordinationem; idemque facile intelliget quisquis recentiore hanc cum antiqua contulerit, perpenderitque quantopere chronicus Epistolarum historicarum ordo & memoriam adjuvet, & ad claram rerum notitiam conferat, & enodandis plerumque gravissimis difficultatibus prodesse consueverit.

Innovandi præterea ordinis (ut de hoc lectorem, simulque de exordio hujus Editionis Auctario moneamus) necessitatem auxit & earum accessio Epistolarum, quas primum Parisina Editio exhibuit, & veterem confusio: ut enim (utar passim,

D. LEONIS MAGNI

VERE SUMMI

SANCTISSIMIQUE PONTIFICIS

VITA.

LEO Papa ejus nominis primus, & Thascus natione, & Quinciano patre, in de-
mortui Sixti III. locum Pontifex creatus est, idque non sine singulari suffra-
gantium omnium concordia. Fuit hoc annus a Christo nato plus minus circiter
juxta cyclum Dionysii. Quo tempore Diaconus adhuc in Gallis procul agens
magno sanctoque studio resarcienda pacis inter Aetium & Albinum ipse distinet-
batur. Hinc igitur publica legatione Romam accitus, ut quem non ambitio
sed virtus, nec tam favor humanus, quam propitii Numinis voluntas ad sum-
mæ dignitatis Pontificiæ fastigium evehisset, jam ardenti cunctorum desiderio

magnaque patientia diu expectatus accessit, & egregie consecris rebus apud Gallias, magno omnium
applausu Romæ Pontifex Maximus consalutatus est. Tum vir ille contra nominis rationem huma-
nissimus, ad collectam Episcoporum coronam vicissim gratias dixit, partim quod ex longa pere-
grinatione salvum & incolumem se conspiceret apud incolumes illos Patres, partim quod singu-
lari Dei Opt. Max. benignitate & illorum concordia voluntate munus amplissimum sibi concedi-
tum esset. Sed acceptam divini præsidii spem, fore scilicet, ut susceptæ provincie Christo juvan-
te satisfaceret, sollicitus quoque temperabat animi moror, ut non minus perinde letandum ac tri-
standum sibi putaret: hac parte quidem non dissimilis illi regi, qui perperis curis regis dignita-
tis, ne humi quidem ante oculos jacens diadema sustollendum in caput arbitrabatur. Quare quod
ad boni Pastoris imaginem exprimeendam attinet, cum fide in Christum ardenti modestiam ma-
ximam conjunxit, ut obsequium esse nemini potest, si vel primos, qui nunc leguntur hoc autore, ser-
mones obiter inspiciant. Occupavit Apostolicam illam cathedram pastor Apostolicus annos XXI.
jam inde a beato Petro Apostolorum principe CCCXXIV. Christianæ Ecclesiæ curator & antistes.
Porro velari futurorum præposcens, per omnem vitam excellenti Pontificatus muneri se diligen-
ter præparare voluisse videtur, dum præcipue quidem his rebus instructum habere pectus ab ado-
lescentia curavit, nempe sacrorum voluminum recondita intelligentia, multa Scripturarum exer-
citatione, varia doctorum lectione, judicio sano, prudentia non vulgari, sincero fortisque ani-
mo, ut ratio sui nominis flagitabat, denique parata linguæ copia, sed paratiore simul & purgata
corde, quod sanis est orationis, & efficax dicendi docendique magister. Proinde satis illi
nequaquam fuit purum esse ab omni crimine, nisi juxta ejusdem beati Pauli monita sese abstin-
eret ab omni specie mali, ne qua videlicet in suspensionem criminis incurreret. Nihil in ejus
puro pectore, quod servus ille tyrannus amor divitiarum, vel gloriæ mundanae sitis, vel ambi-
tionis fœda lues sibi vendicaret. Christianam philosophiam nec apte satis a se doceri, nec con-
stanter retineri posse putavit, nisi voluptatum illecebras & cupiditates noxias a sensibus omnibus
procul submovisset. Hinc quod consequens est, extinctis vitiorum fomentis in dies magis ac ma-
gis ardebat in eo fides, magna vi tandem erumpens, ut verum Dei timorem, religiosam divinæ
majestatis venerationem, & infractum animi robur adversus omnia terculamenta perficeret mag-
is quam conferret. Fides porro gignebat illi charitatem, quemadmodum charitas vicissim aledat
fidem bonis operibus. Per oculos ac lumen fidei citra errorem omnem cernebat, quid expectandum,
quid fugiendum esset. Rursus per charitatem, quod fides dictasset exequens, eam natura vim, quæ
voluntas dicitur, perficiebat. Jam inter malorum agmina, quæ pus viris desunt nunquam, ita ipse
vite baculi se se sustentabat, ut nec animus in adversis deieceret, nec in prosperis insolentem red-
deret, homo tranquillus semper securusque conscientie. Tum sicut mentem habebat igneam, & ad
bene merendum de omnibus flagrantem, ita Christi spiritus inhabitans cor ejus movebat oris ple-
strum, & vim arcana in verbis promanantibus adferebat. Quo factum est, ut Christianam Demo-
sthenem, immo caelestem Oratorem sonare passim omnibus videretur. Manat enim etiamnum e
sanctissimo Leonis pectore gravis & auctoritatis plena oratio, qualem quod Leonis maxime conce-
sum est, ægre tamen fiet, quin aliquando remittant æquale solidumque pondus aliud verborum
atque sententiarum. Taceo quam operosum molestantque sit, in hominibus perpetuum unius dictio-
nis gratiam fortemque splendorem apud populum servare. Sed hac in parte sic Leo regnat, ut od-
sapientissimam eloquentiam & eloquentissimam sapientiam Magni cognomen apud posteros obtraherit,
sic eloquentia nemini Theologorum cedens, uti multos excedit sapientia. Et quis demum hoc
hodie præstare queat, quod suis tot tantisque scriptis Leo? ne ex illis quidem opinor aliquis, qui
studium omne collocarunt in paranda dictionis facultate. Tanta autem erat in Leone, tanque mira-
bilis ingenii facilitas, tanta sanitas tantaque presentia, ut paratam orationis hujus copiam eam sin-
gulari gravitate, sed & jacunditate quadam conjuncta, nullus non impendio miraret. Sunt sane vi-
ri & auctoritate graves & eruditione spectabiles, qui Leonem appellare non vereatur ecclesiastica
dictionis Tullium, Theologiæ Homerum, rationum fidei Aristotalem, & quod multo est amplius, Pe-
trum ipsum in pontificio throno simul & Paulum in pulpito Christiano differentem. Ita enim de-

**S. LEONIS MAGNI
PONTIFICIS ROMANI
HUIUS NOMINIS PRIMI
SERMONES**

In principis totius anni Festivitatibus, ad Romanam plebem habitis.

S E R M O I.

In octava consecrationis eius I.

S Y N O P S I S.

1. *S. Leo obitus electus gratias pro beneficiis respondit, et Ecclesiam suam proceci salutare postulat.*
2. *Nomen vel de justitia sua presumendum, vel de misericordia Dei distandum.*
3. *Conventus Episcoporum in octava consecrationis Romani Pontificis, in cuius sede Petrus sicut in successione.*

CAP. I.
Ingenitum dicitur est beneficium Dei tacere.

Audem Domini, loquatur os meum, & nomen sanctam eius anima mea, ne spiritus, caro & lingua benedicat. Quia non verendum, sed ingrata mentis indicium est, beneficia tacere divina, & satisdignum est, a sacrificiis Dominicæ

lævis obsequium consecrati Pontificis inchoare. Quia in humilitate nostra memores sui nostri Dominus, & benedixit nobis: quia fecit mihi mirabilia magna solus, ut presentem me ornaret vestra sanctitatis officio, quem locerat necessitas longæ peregrinationis absentem. Ago igitur Deo nostro gratias, & semper adorans sum pro omnibus quæ tribuit mihi. Vestris quoque favoris arbitrium debita gratiarum actione concedebo, evidenter intelligens, quantum mihi possit reverentia, amoris, & fidei, studia vestra dilectionis impendere, animarum vestrorum salutem pastorem sollicitudine cupienti, qui tam sanctum de me, nullis adeoquæ precedentibus meritis, iudicium protulisset. Obsecro igitur per misericordiam Domini, juvate votis, quem desideris expectatis, ut & spiritus gratia maneat in me, & iudicia vestra, non fluctent. Præcet in commune nobis omnibus pacis bonum, qui nobis unanimitatis fluda infundit, ut omnibus diebus vite mee, in omnipotentis Dei servitium, & ad vestra paratæ obsequia, cum fiducia possim Dominum deprecari: *Pater sancte, suscipe nos in nomine tuo, quos dedisti mihi, semperque proficitibus vobis ad salutem, magnificet anima mea*

Sancti 17.

Dominum, & in futuri retributione iudicii ita mihi apud ipsum iudicem sacerdoti mei ratio subleat, ut vos mihi per bona opera vestra litis gaudium, vos coram, qui bona voluntate dicitur. *Thes. 1. 2.* in patientis vite testimonium præstitisset.

Honabilem igitur mihi dilectissimi, hodie **CAP. II.** num diem fecit divina dignatio: quædam humilitatem meam in summum gradum promovit, quæ neminem suorum sperneret, demonstravit. Unde est necessarium est trepidare de merito, religiosum est tamen gaudere de dono: quoniam qui mihi honoris est antus, ipse mihi fiet administrationis adiutor: & ne sub magnitudine gratiæ succumbat infirmus, dabit virtutem, qui contulit dignitatem. Recurrens igitur per suam ordinem die, quo me dominus Episcopalis officii voluit habere principium, vera mihi in gloriam Dei causa est laudandi principis: qui mihi, ut multum a me diligeretur, multa dimisit. Et ut mirabilem faceret gratiam suam, in eundem manera sua contulit, in quo meritorum suffragia non invenit. Quo opere suo Dominus, quid cordibus nostris innotuit, quidve commendat infirmus, de justitia sua verum prædicat, & de ipsius misericordia nemo diffidat? Quæ tunc evidenter præminet, quando peccator sanctificatur, & abiectione erigitur. Neque enim de cupiditate mundanorum operum Deus intum pendet curatium mensura donorum: aut in illo firmo siculo in quo vita tentatio est, hoc unicuique collatione retribuitur quod meretur ubi si iniquitates. *Domini Job. 7.* nus observaret, nullus iudicium suum sustineret.

Magnificat ergo, dilectissimi, Dominum meo **CAP. III.** cum, & exaltat nomen eius in vobis, ut toto rario celebritatis hodiernæ ad laudem sui referatur authoris. Nam quod proprie ad affectum animi mei pertinet, confiteor me plurimum de omnium vestrum devotione gaudere. Cumque hæc venerabilium confecerunt meorum splendidißimam frequentiam videret, angelicum nobis in tot sanctis sentio interesse conventum. Neodubito nos abundantione hodie divinæ presentie gratia visitari, quando simul adsunt, & uno lumine micant, tot speciosissima tabernacula Dei, tot membra excellentissima corporis Christi. Necebeat, ut contido, ab hoc certo etiam beatissimi Apostoli Petri pia dignatio & hæc dilectio: nos vestram devotionem ille deseruit, cuius nos reverentia congregavit. De vestro itaque

AD SANCTI
LEONIS MAGNI
OPERA
APPENDIX,
S E U
CODEX CANONUM
& Constitutorum Sedis Apostolicæ.
TOMUS SECUNDUS.

SANCTI
HILARII EPISCOPI
ARELATENSIS
VITA.

SANCTI
HILARII EPISCOPI
ARELATENSIS
VITA.

ET QUOD SUPEREST OPUSCULORUM EJUSDEM:

Com excusis Codicibus & Manuscriptis sanctae Ecclesiae Arelatensis collata.

SANCTI
MAXIMI
 TAURINENSIS
 EPISCOPI,
OPERA